

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZOK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
6 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki a t
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

Székely-ügyek megoldása.

Udvarhelyvármegye Gazdasági Egyesü-
lete a székely akcióban immár régen elő-
vezet. Megfontolt, a helyi viszonyokkal gya-
korlatilag megegyező javaslatai mindig álta-
lános figyelmet érdemelnek. Soha sem tuloz.
Főlemelt szavai a nép lelkéből, a székely-
ség élete folyásából fakadnak.

Valahányszor az egyesület lankadatlan
ügybuzgalmu választmánya tanácskozás cél-
jából összeül, újabb és újabb eszmék ke-
rülnek felszínre s nyernek megoldást.

Mióta pedig kishalmágyi H o l l a k y
Arthur főispán az egyesület nagytevékeny-
ségű elnöke, nem igen volt egyetlen hónap
sem, a melyben a szorgalmas választmány
ülését elmulasztotta volna. H o l l a k y el-
nök példás munkásságával vezet s a vá-
lasztmány hazafias misszióját fölismerve,
dicséretes egyértelműséggel kiveszi az ötlet
megillető kötelest a munkából.

Mi, akik hivatásunkból kifolyólag, ál-
landó figyelemmel kísérjük a társadalmi
mozgalmakat, s akiknek módunkban áll a
különböző vidékek tevékenységét megfi-
gyelni, számontartani, jóleső érzéssel tehe-
tünk tanúságot arról, hogy alig van —
nemcsak a Székelyföldön, de az egész or-
szágban is — hasonló lelkiismerettel, ön-
zetlen ügybuzgósággal, szívvel-lélekkel átér-
zett és átértett hivatással, szeretettel veze-
tett és működő egyesület közéletünk terén,
mint az Udvarhelyvármegyei Gazdasági
Egyesület.

Mikor pedig az elismerés illetően meg-
nyilatkozó babérait derék egyesületünk ve-
zetőségének részünkről is átnyújtjuk, vár-
megyénk székely gazdaközönségének szeb-
bet, jobbat nem ajánlhatunk, minthogy
ezen egyesület működésében minél szá-
m o s a b b a n vegyének részt. Ne legyen
egyetlen valamire való székely gazda sem,
aki az egyesület folyton szaporodó tagjai
sorából hiányoznék. Saját magát becsüli meg
minden székely gazda, aki eme tekintélyes
egyesület tagjai sorába lép

Azonban most nem erről van szó.
Beszámolót tartunk egy választmányi ülé-
sről, mely sokkal tartalmasabb, mint akár
hány országközi gyűlés. Holott itt — a leg-
többször — csak egy vármegye ügyeiről
beszélünk . . .

H o l l a k y elnök az e hó 12-iki ülésen
szép számmal megjelent választmányi tagokat üd-
vözlővén, kijelenti, hogy főleg a székelyföldi mi-
nisteri kirendeltség jelentésének részletes tárgya-
lásával ohajt foglalkozni ezuttal a választmány.
Indítványára a folyó ügyeket veszik előbb elinté-
zés alá.

D e á k József alsóboldogasszonyfalvi birto-
kos évdijas tának fölvételén, a földmivelésügyi
miniszternek az arankairás és a takarmány-hiány
tárgyában kiadott intézkedéseit vették tudomásul;
ez utóbbiért köszönetet szavazván. K a s s a y
Ákosnak a szüzugyala állapotáról tett jelentését
tudomásul véve, itatóvályuk fejében 40 K-t kiutal-
tak. Biró Mihálynak a kincstártól átvett tenyész-
kancák eladását nem engedélyezték. Barsvármegye
átiratát pedig, a melylyel a kötelező állatbiztosít-
ást törvénynyel kívánja szabályoztatni, hasonló
szellemű felirattal pártolják P é t e r f f y Lőrinc
kadiasfalvi plebános azon bejelentését, hogy el-

nöktele alatt a bethlenfalvi gazdakör megalakult,
tudomásul vették és a tagok sorába iktatták. A
kör elnökét a választmányi ülésekre meghívják,
azonban a gazdasági gépek adományozása iránti
kérsüket csak akkor terjeszthetik föl, ha alapsza-
bályaikat a földmivelésügyi miniszter jóváhagyási
záradékkal ellátta.

Indítvány folytán elhatározták, hogy a kiállítási
célokra rendelkezésre álló 1200 K-ból 800 K-t
a Homoródokládon tartandó tenyészállat kiállításra
és 400 K-t a Székelykeresztúrt rendezendő baromfi
kiállításra fordítják. Az országos baromfitermesztő
egyesületet a rendezés elvállalására föllérik. Rész-
letes programot jövő ülésen tárgyalják

A „Hazánk“ című lap előfizetését az év vé-
geig meghosszabbítják.

Majd a következő indítványok kivételével
bizták meg az elnökséget: 1. A székelyföldi mi-
nisteri kirendeltséget megkeresik, hogy a takar-
mány hiányra való tekintetből idegen helyről ho-
zandó takarmány beszerzésénél nyújtson segédke-
zet. 2. Székelykeresztúrt a tanítóképzővel kap-
csolatosan minta-méhészetet állítson be. 3. A szé-
pen mutatkozó szilvatermes értékesítése tekinteté-
ből Győri féle szeszűző gépet és Casseli-féle 3
drb aszaló-gép kölcsönzendő Kobádemeterfalva,
Bethlenfalva és Oroszhegy számára. Székelyudvar-
helyt egy bolgár-rendszerű kertészet mielőbb léte-
sítéssék 5 Mütrágyával kísérletek teendők.

Végül pedig a székelyföldi miniszteri kiren-
deltség jelentésével kapcsolatosan H l a t k y
Miklós titkár beterjesztette C s i a Kálmán indít-
ványait, melyeket a megfelelő szakaszoknál tár-
gyaltak.

A jelentéshez első sorban U g r o n Zoltán
szólt, illetve felolvasta széleskörű ismerettel és
nagy gonddal megszerkesztett előadói jelentését,
melyet a választmány tárgyalás alapjául elfogad
s a részletes vitát a megfelelő pontokkal kapeso-
latosan tartotta meg. Együttal az elnökséget föl-
kérték, hogy az elfogadandó határozatokat felira-
tilag hozza tudomására a földmivelésügyi minisz-
teriumnak.

U g r o n előadói javaslatában hangsúlyozza,
hogy a Székelyföld bajainak forrása első sorban

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

S z o v á t a .

— A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgaja. —

— július 11.

Régen jártam a Székelyföldön, körülbelül 14
éve, s mindég visszavágyódtam oda, hol az egyik
gazda azt mondta nekem: — én kétszeresen ma-
gyar vagyok; székely is, meg magyar is.

Amint a faragott székely-kapukat oly sok év
után viszontláttam, örömteljes szívdobogást érez-
tem. Oly jól esett a tiszta magyar köszöntést hal-
lani a nép ajkáról, a barátságos, mosolygós üdvöz-
lést látni; vagy ez mind csak visszfénye volt az
én örömömnek?

Nem tudtam és nem tudok betelni ennek az
Istenáldotta föld szépségének a csodálatával; sze-
retnék községről-községre menni széles e nagy
hazában és ott, minden egyes kurián bekopog-
tatva, elmondani: — ide jöjjenek Szováta, ide,
a földi paradicsomba, itt építsenek nyaralókat
minél többet és azután hirdessék a reklám összes
víványáival az egész földnek, hogy mi szép és
csodálatos drágakincse van a Székelyföldnek, mely
páratlan egész Európában.

Szovátnak addig, míg legalább százszor
annyi lakószobája nem lesz, mint most van, Ma-
gyarországon már nem kell reklám (Ez idén nem

is nyomattak új prospektust; minek? hiszen így
sem tudják a jelentkező vendégeket elhelyezni)
— mindenki, a ki itt töltött néhány rövid hetet,
maga élő reklámmá változik és visszajön újból
ide; magával csábitja rokonait, barátait.

Szegedről jövet jegyet kértem az állomásnál
Sóváradi, és azonnal azt kérdezte tőlem a hiva-
tálnok, hogy Szováta megye-e? — Mennyire
irigylem — mondta — innen is voltak többen
ott tavaly és nagyon dicsérték.

Pedig a menetrend ben Sóváradd mellett csak
az áll: Korond fürdő; míg Szovátnak a neve
hiányzik és mégis terjed a hire a szelek szárnyán,
mert oly csodálatos.

A Hargita-hegység déli kiágazásán fekszik
a fürdő-telep és két részből áll: az alsó- és felső
telepből. A felső telepen van a három sóstó és
ezek között a legnagyobb az Illyés-féle Medve tó,
mely 8 kat. hold kiterjedésű és magaslatról te-
kintve egy kiterített medvebórhöz hasonlít. A
Medve-tó a legcsodálatosabb természeti jelenséget
mutatja, 1 méterig a levegő hőmérsékletével
egyenlő, azon alól pedig már 65°6 meleg, sőt
augusztusban melegebb is, úgy hogy tojást főznek
meg benne. Most érte el nagykorúságát, azaz
24 éve, hogy keletkezett a sószikláknak a völgybe
való beomlása által; és csak 2 éve, hogy ennek
a forró, sóval telített víznek gyógyerejét, kiváló-
ságát kiaknázzák.

A Medve-tó hőmérséklete nem hévforrás

eredménye, hanem az életet fakasztó napsugarak-
nak a kifolyása; nem kell tehát félnünk, hogy
egyszer kihül, mert míg nap ragyog felettünk, a
Medve-tó vize is forró lesz.

Ha van a tejjel-mézszel folyó Magyarorszá-
nak üdülő és gyógyító helye, mely világhírű lesz,
az okvetlen Szováta lesz; és örömmel értesültem,
hogy már ez év őszén 10 nyaraló épül, köztük már
építik Sándor János államtitkár, Zeyk Dániel főis-
pán, Sólomossy báró nyaralóit. A kinek van
6000-8000 korona tőkéje, itt igen szép nyaralót
építhet, a mely meghozza a 10-12%, mert a
telek olesó, anyag van itt bőven.

És ki ne építené ide, a legszebb tölgyer-
dőbe? Hiszen már az is oly végtelen bámulatos,
hogy itt, hol minden telítve, átítatva van a sótól,
a föld, fü, fa, szikla mintegy sőt izzad, itt a leg-
szebb, legdusabb a vegetáció. Órákig el lehet bo-
lyongani a legszebb erdőben, még a magas só-
sziklák tetejét is gyönyörű tölgyes borítja.

Az erdőben minden kőhajtásnyira van egy
szép nyaraló és ha reggel kinyitom az ablakot
körülöttem mindenütt az erdő lombja susog, a
rigó ideröpül az ajtóim elé morzsáért, akkor újból
megdörzsölöm a szemem, mert azt hiszem, az
álomvilágban járok.

Mily kár, hogy oly rövid ideig élvezhetem,
de azt mondom: — ha Isten éltet, viszontlátásra
jövő nyáron!

Schiller Irma.

az, hogy a helytelen vasutépítési politika elszárgatta a székelységet egymástól, annak egy-egy vidékét kiszolgáltatta a kifejtettebb kulturájú szárságnak, amíg a régi kocsiutak a Székelyföldön vitték keresztül, Brassó, Románia, Háromszék, Csíkszék kereskedelmét, addig a mai fővasut vagy teljesen elkerüli vagy csak érinti a székelységet, e hibát sem a folyóvölgyek mentén épített vicinálisok, sem a körvasut jóvá nem teszik, csakis a székelységet Kolozsvárral direkt a Székelyföld közepén elmenő vasut nyújthatna orvoslást.

A székelység kezdetleges iparának évszázadokon át volt fogyasztó piaca Románia, e piactól a közös vámterület más részeinek érdekei miatt megfosztattunk, anélkül, hogy államférfiaink ezért valami recompensációt tudtak volna szerezni, a készülő új vámtarifa új csapásokkal fogja sújtani, itt sincs kilátásunk védelemre.

Erdeinkben óriási értékek voltak felhasználva, de részint a hazafias kereskedelem, de főleg a tőke hiánya — az előbbi okok már előbb hozzájárultak ahhoz, hogy tőkénk kifogyott — miatt, ez értékek hasznát nem mi, de az élelmes internationalis tőke élvezte, amely járatlanságunkat kihasználva, nekünk csak az érték morzsáit juttatta, amiből a tőkegyűjtés lehetetlenné vált, vagy ami gyűlt is, a könnyű hasznosítást keresve, takarékpénztárakba halmozódott fel, hogy ott ne áldásává, de nyomoruság forrásává legyen a gazdálkodó népek. 60—100 ezer K alaptőkével dolgozó helyi takarékpénztáraink milliókat forgattak 10—12 százalék, illetve forgatnak még mindig 7—8 százalék kamat mellett ipar és kereskedelem nélküli, tisztán mostoha égalj és talajviszonyokkal küzdő népünk között; sem alaptőkéjük, sem az igazgatásra fordított szellemi tőkével arányban nem álló óriási hivatalnoki kart tartva a legmagasabb szellemi kvalifikációval is alig megszerezhető fizetésekkel jutalmazva azokat.

E bajok hatása alatt intelligenciánk már elmenekült hivatalokba, birtokos osztályunk gyermekét nem gazdának neveli, mert erre módja nincs, a nép azon része, amely addig a közép-birtok védő szárnya alatt megtalálta a maga és családja életfeltételeit, a közép-birtok elpusztulásával elpusztult, elmenekült Romániába, el Amerikába. A kisbirtokos fokként súlyodt az adósságba, már csak bérlője birtokának, birtokos a magas kamatra dolgozó takarékpénztár. Szülőföldjének rögzének való szeretetéből kifolyólag még el megy dolgozni más vidékre, hogy ottani keresményét a szülőföld megmentésére fordíthassa, de mi leszen, ha megunja e sikertelen munkát s kint marad. Helye igaz nem marad üresen, csak hogy a magyar állam érdekeinek meg nem felelő fajok jönnék helyébe.

A földtehermentesítést kell keresztül vinni, kezdve ép azokon, akiknél való segítséssel egész osztály lesz segítve azáltal, hogy munka alkalomra talál. Ez a helyi tőkét is arra kényszeríti, hogy leszállítsa kamatlábát, minthogy 2—3 százalékkal szállott ez le azáltal, hogy a Magyar Földhitelintézet 2—3 millió koronát helyezett el, arra kényszeríti, hogy ipari befektetésben keresse érvényesülését és a gyáripar épen csak akkor válik áldásossá, ha helyi tőke képezi alapját.

Az egyes címekre áttérve ajánlja, hogy egyes oly birtokosok vagy szövetkezetek, melyek a siker garanciáit tudják nyújtani pepineriák létesítésében támogattassanak, a lótenyésztésnél kísérlet teendő a nehezebb igáslovak tenyésztésével, kísérlet teendő a költséges állomásrendszer helyett a szabad és községi ménék alkalmazásával, súly fektetendő a hus-sertés tenyésztésre is már csak azért is, hogy a kukorica termeléstől a jobban fizető gyök és hüvelyes növények termelésére legyen a nép birandó. A juhtenyésztés főleg a havasi legelőkre tereltessek, ily legelőkkel nem bíró községeknek a hosszabb bérletkötés lehetővé tétessék; baromfi hizlaló telepek létesíttessenek, hogy az értékesítés jobbá tétessék.

A növénytermesztésben a kukorica termesztés, mely a legmagasabb régiókra elterjedt, visszazorintandó, ez kárára van az állattenyésztésnek. A kender helyett, mely kötélárúvá alkalmas magasságra nem nő, a lentermelés forszírozandó, amely átültetés nélkül is feldolgozható. Az erdőszétnél a legelő kihasználás legyen a fő szempont. A havasgazdálkodás behozandó, amennyiben a havasi vidékek állatállománya kevés, az alsó vidékeknek lehetővé teendő a bérlet. A kitelepítés mellőzendő, a szélekre elősegítendő; a kirajzás, a parcellázás a magán kézből kiveendő.

Minden elkövetendő arra, hogy munka alkalmat itthon találjon a nép.

A kamatláb leszállítása az igazi székely

mentő. A vasuti politika oda irányuljon, hogy az erdélyi magyarság direkt összeköttetéshez jusson egymással és a nagyvilággal. A vicinálisok terheitől a törvényhatóságok felszabadíttassanak.

Víz lepadások, szakadás megkötése 30 százalék államsegéllyel fogantossá tétessék. A tagosítások, arányosítások még adminisztratív uton is megkönnyítendők. A bányászat és fürdő fejlesztés terén a helyi tőke és magán tevékenység közrevonása eszközözendő.

A gyakori helyesléssel kísért előadói javaslat után, a kirendeltség jelentését címenként vették tárgyalás alá. Több órai igen tartalmas vita fejlődött ki, a melyben Holliakky Arthur elnök, Pálffy Dénes (b. elnök), Dörner Béla kirendeltségi megbízott, Ugron Zoltán, Lajos János, Hlatky Miklós titkár, Zonda József tvh. állatorvos, Sándor Lajos tanító (Miklósfalva) vettek részt.

A beható tanácskozás eredménye a következő terjedelmes határozat lett:

A jelentés a székelyföldi bajokat annyi szorgalommal tárta fel, azok szanálására alkalmazásba vehető eszközöket annyi szakértelemmel, tudással állította össze, hogy abból elvenni, vagy hozzá tenni való kevés van; a kiváló munkát egész terjedelmében ajánljuk Ö nagyméltósága figyelme és jóindulatába. Készítője iránt a legmelegebb elismerésünket, köszönetünket fejezzük ki és azon reményünknek adunk kifejezést, hogy amennyiben a kormány és általában a törvényhozás megadja a jelentésben kívánt anyagi támogatást, a javaslatok keresztülvitelére ép oly szakértelmet, tudást és következetes kitartást fog tanusítani a praktikus alkalmazásban az az államférfi és törvényhozás, mely a kívánt eszközöket rendelkezésre bocsátja, azok helyes alkalmazásba vételét ez által lehetővé teszi, a magyar állam kiépítését elévülhetetlen érdemekkel szolgálta.

Speciális észrevételeink, kívánalmaink a következők:

Ad I. Amint a kisgazdák általános kedvezményes áru tenyészállatokkal segélyeztetnek, adásuk meg a mód a közép és nagyobb birtokosnak is arra, hogy az állam közbenjárásával bevásárolt jó minőségű tenyész állatokkal magán, esetleg szövetkezeti pepineriákat a minimális terjedelemben beállíthassanak, a nyereséget tenyészállatok teljes vételárban egyéb költségtől mentesen 4 százalékos kamatozású 3—5 év alatt vissza fizetendő kölcsön mellett kapják.

Ezek nagyobb garanciát nyújtanak arra, hogy a hozzájuk került állatok a célt — az állattenyésztés jobb irányba terelését — szolgálják, mint az egész kisgazda. kinél a helyes takarmányozás feltételei kevésbé vannak meg, ki a kellő szaktudással is kevésbé rendelkezik. A közép birtokos segélyezésével segélyeztetik a birtoktalan nép is, aki most semmi segélyben sem részesül, nem rendelkezvén a visszafizetés garanciáival, míg a szoros értelemben kisbirtokos segélyezése az ő személyes segélyezése marad, minthogy gazdasági munkálatait háza népével, a birtoktalan nép igénybe vétele nélkül végezi.

2. A népies lótenyésztés emelése végett a fedezettési állomásokon legalább egy darab ingyen mén álljon a kisgazda rendelkezésére; az állomásoktól távolabb fekvő nagyobb kancaállományal bíró községekben szabad ménesben tartható állami ménék helyeztessenek ki; a tájfajta megállapításánál kísérlet teendő a nehezebb, hidegebb vérű lovak tenyésztésével is, melyekre főleg a gazdálkodás intenzívebbé való átalakulása esetén, amidőn a tehén inkább mint legelő állat tartatik, mint igavonókra, szántás, trágyahordás leszen szükség.

3. Gazdasági egyesületünk szerény anyagi eszközei miatt minden téren hátra maradhatott más egyesületek mellett; egy alkotása azonban, a székelykeresztúri országos jellegű bikakiállítás és vásár megteremtésével szemben mindeniket megelőzte. Pár év óta a legelsőrendű és minőségű apaállatok ezrei kezeltettek és adattak át ugy a köz-, mint a magántenyésztésnek e kiállítás hatása alatt ugy vármegyénkben, mint a szomszédos vármegyékben. E vásár tanulságai alapján vették programukba más gazdasági egyesületek is a tenyészállatkiállítások gondozását, miáltal — sajnos — a mi kiállításunk, némely rivalis egyesület azon intézkedése folytán is, hogy kiállításuk idejét a miénkivel egyidejűvé tették, leszállított részben nagy jelentőségéről, anélkül, hogy a versenykiállítások a vidékiesség nivóján felül tudott volna emelkedni. A közérdek szempontjából kérjük, hogy az országos jellegű bikavásárok engedélyezése alkalmával a magas kormány szerzett jogainkat megóvni kegyeskedjék azáltal, hogy

február 28., illetve 29. és március 1-re államsegéllyel másutt ily vásárokat tartani ne engedélyezzen s hogy ezt az eddiginél nagyobb mérvű segélyben részesíteni kegyeskedjék.

Ad II. 1. Az eddig nem termelt vagy elhanyagolt növényfajok meghonosítására teendő kísérletek ne tisztán állami telepeken, ne is kisgazdák által, de oly közép-birtokosok közrevonásával eszközöltessenek, akik eddigi gazdálkodási rendszerükkel megmutatták, hogy van érzékük a gazdasági téren való haladás iránt, meg akik rendelkeznek is az ily kísérletekhez szükséges térrel és intelligenciával, amennyit az ily kísérletekkel járó kockázatok megkivánnak. Az ily kísérletezés az állam finánciális érdekeinek is leginkább megfelel, a legkiterjedtebb mértékben a legjutányosabban, a siker legtöbb garanciájával eszközölhetők.

2. A kendertermelés helyett a lentermelés volna nagyobb részben kedvezményezendő, nem csak azért, mert a lentermelés emelésének első alapfeltételei a kedvező égalji, talajviszonyok inkább megvannak, a már állami segítséggel létesült székelykeresztúri lenbevaltó telep a termelt lent bármily mennyiségben illő árban beváltja, de főleg azért is, mert nálunk a kender nem nő oly magasra, hogy értékes kötélárúnak felhasználható lenne, mint ruházati célra szolgáló szövő áru pedig a lennel már csak azért sem versenyezhet, mert a len külön áztatók létesítését nem kívánja és értékesebb szövőanyagot megfelelő mennyiségben szolgáltat.

3. Az apró parcellákból álló magán kopárok erdőtisztek kezelése alá teljesen az állam költségére adassanak.

4. Azon községek vagy közbirtokosságok, melyeknek nehezen megközelíthető nagyterjedelmű bükkerdeik vannak, mely községekben vasuti talpfa favágáshoz értő munkások vannak, segélyezendők volnának oly formán, hogy itt erdő-feldolgozó szövetkezetek alakíttatnának, mely szövetkezetek vasuti talpfa, faszén, esetleg hamuzsir előállításra rendezkednének be. Ép egy ily szövetkezet részére biztosíttatnék azon jog, hogy évenként minimális 50—100 ezer drb bük talpfa szállíthatnának a legközelebbi vasutállomásra, a hulladékfa faszén égetésre volna felhasználható, melynek átvételét bizonyos minimális mennyiségben az állam a legközelebbi vasutállomásnál az állami vasgyárak részére szintén garantálná.

Az első befektetéshez szükséges 10—20 ezer korona forgó tőke beszerzésében, melyek biztositékát képezhetné az erdő talaja és az első szállítmány vételára, államilag segélyeztetnének.

Vannak népes községeink, Korond, a két Sófalva, melyeknek óriási kiterjedésű bük erdei teljesen értéktelenek, ily módon nemcsak a fa volna értékesíthető, a község lakói jó téli foglalkozáshoz jutnának, de a felszabaduló lankás fensíkokon az állattenyésztés intenzívebb fejlesztése is a tul népes községek népeinek saját határukban való kitelepítése volna eszközölhető.

Ad V. Községek, közbirtokosságok, birtokos társaságok, melyeknek először alkalom kínálkozik birtokvásárlásokra, a vásárlásban rövid lejáratu, alacsony kamatu, állami kölcsönrel támogatandók, melynek biztositékát képezné a megvásárolt birtok és a vásárlók meglévő ingatlana.

Ad VI. 1. Az ipari és munkásközvetítés ne Marosvásárhely központtal, de vármegyénként a kirendeltségi közegek közreműködésével szerveztessék.

2. Itt újból hangsúlyozzuk, hogy a mezőgazdaság intenzívebbé való fejlesztése által a közép-birtokosság segélyezésével, a munka alkalom a szülőföldön szaporíttassék, hogy otthonát ne kelljen elhagyni a népek, mert népfellegünk nincs, csak munkaalkalmunk, főleg a téli foglalkoztatáshoz nincs elegendő.

Ad VIII. A ki egy a személyi, mint a földhitelt pár százalékkal lejjebb szállítja, az a székely kérdést jó részben megoldotta. A Földhitelintézet segélyakciója nem csak azért nagyjelentőségű, mert a közvetlenül segélyezett terheit könnyítette, de mert kényszerítette úszorát üzö helyi pénzintézeteinket kamatlábuk 2—3%-al való leszállítására. Tekintve ez intézeteknek alig számbavehető alaptőkéjét, még most is oly kevés kockázattal, oly nagy haszonnal dolgoznak, hogy e haszonnak a nép érdekében való leszállítása közérdek. De közérdekké teszi üzletkörüik megszorítását azon állandó veszedelem is, mely a betevők és adósok érdekeit egyaránt fenyegeti; mert azt konstatáljuk és örömmel jegyezzük fel, hogy vezetésökben a legkörültekintőbb és becsületesebb eljárás divatozik, de az a körülmény, hogy óriási mobil tőkét helyeztek el immobil uton, magában

hordja a végveszedelem csiráit, melyekből egy véletlen háboru esetében, gomba módon egy napról a másra nőne ki az egész Székelyföld veszedelme, a pénzügyi bukás; a szövetkezetek itt nem segíthetnek nemcsak azért, mert kisszerű és drága eszközökkel rendelkeznek, de mert nálunk a szövetkezeteket ép azok alkotják, akik segélyre szorultak, kik tehát forgó tőkét összehozni nem tudnak. A közvélemény által, a sajtóban, az országgházban követelt földterhmentesítési akció a Székelyföldön indítandó meg. Ennek indirekt jelentősége abban is fog nyilvánulni, hogy a betét kamattal megelégedő tőkét ezen inproductiv befektetéstől elvonja, ipari vállalkozásba kényszeríti, a minek közgazdasági előnyét a mai állapottal szemben, a mikor az csak a termelő kiszorolására szolgál eszközzel, anélkül, hogy annak kereső képességét fokozná, minden bővebb indoklás nélkül bárki is átláthatja.

Ad IX. A Székelyföldnek a folyók mentén való vicinális vasutakkal való behálózása elhibázott vasuti politika, mely csak terheket ró az állampolgárok vállaira, anélkül, hogy az első világháború utáni vasút a keleti vasút megépítésével elkövetett óriási, mondhatnók, hogy a magyar államiság létérdekeit teljesen fenyegető, de semmiképp sem szolgáló hibákat kiküszöbölne.

Az első vasut az addig országutjai útján compact egészet alkotott magyarságot darabokra szaggatva a nemzetiségi vidékek kereskedelmi és ipari sphaerájába utalta, meggyengült anélkül, hogy a nemzetiségi vidékeken a magyar állam szeme annyira megerősödött volna, ami a magyarság szétforgácsolásával járó veszedelmekért kárpótlást nyújtana. Ha áldozatokkal is, e természetes kapcsolatot újra létesíteni kell, ami a Székelyföldön átvezetett direkt vasut által — Kolozsvár—M. vásárhely—Sz. udvarhely S-szt. györgy — eszközölhető. E vasut stratégiai szempontból is inkább szolgálná az ország érdekeit, mint a mostani, s ha stratégiai szempontokra való tekintetből a Galiczia felé kivezető, közgazdasági jelentőséggel alig bír pályák óriási költséggel megépíthetők voltak, akkor indokolt az ily nagyfontosságú vonalnak, mint a milyen az, a melyre számítottunk, kevésbé költséges létesítése is ép a magyar államiság védelme, de általános országvédelmi szempontból is.

Ad X. A közérdekű vízrendezési munkálatok keresztülvitelével az érdekeltek legalább 30 százaléka erejéig támogattassanak, a megvalósítandó terv költségei teljesen előlegeztessenek és közadók módjára hajtassanak be.

Ad XIII. A vadászat kisebb közgazdasági jelentőséggel bír, mintsem az nagyobb áldozatokat megérdemelne, sőt tekintve, hogy a tilalom kedvez, a házi állatokat is pusztító kártékony vad elszaporodásának, manapság inkább kárt, mint hasznot képvisel; inkább szolgálna közgazdasági érdeket az, ha még nem oly régi pisztrángdus vizeink hal állománya az illető vizek területein alakítandó halász-társulatok segélyezése által, a halászati törvény szigorú keresztülvitelével mellett visszaállítható volna. A fürdőügyvel kapcsolatosan jelentőséggel bírna ez akció azért is, mert a leghatalmasabb emeltyűjévé válhatna a Székelyföldön teljességgel nem létező turistaság megteremtésében. Kérjük ez ügynek az akció keretébe vonását, s minél hathatósabb eszközökkel való támogatását.

Ha még reá mutatunk azon óriási energiára, mely nagyeesű, bővizű patakjainkban felhalmozva van, mely energiának alig számbavehető része használtatik ki kisebb méretű malmok hajtóerejeként, mely energia kellő töké mellett virágzó gyáriparnak lehetne erőforrása, mely energia kihasználás programja már jó előre összes ily vizeinkre egységes terv szerint előre megállítandó volna, bevégezzük a jelentés további tárgyalását, kijelentvén, hogy annak mindazon pontjait, javaslatait, a melyekre nem reflektáltunk, teljes egészükben magunkévá tesszük és megvalósításuk érdekében kérjük a nagyméltósága, a földmívelésügyi miniszter ur támogatását.

Ezzel a tárgysorozat kimerítettén, Hol lak y elnök lelkes megéljenése után, az eredményekben gazdag választmányi ülés véget ért.

Tan- és nevelésügy.

Az etédl áll. elemi iskolánál üresedésben van egy tanítói állás. A pályázati kérvényeket folyó hó végéig kell beadni vármegyénk kir tanfelügyelőjéhez. Javadalom: 1000 korona fizetés, szabad lakás, 60 szekér fa és az egyháztól 400 K évi tiszteletdíj az ev. ref. kántori teendőért.

Szabályrendelet

a jegyzői magánmunkálatokról.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága a községi és körjegyzők magánmunkálatait a következőleg szabályozta:

I. Cim.

A hivatalos működéseikért engedélyezett díjakról.

1. §. A magánfelek érdekében teljesített hivatalos működésért díj csak annyiban szedhető, a mennyiben ezt törvény, miniszteri rendelet vagy vármegyei szabályrendelet megengedi.

2. §. A fennálló törvényekben és rendeletekben a következő hivatalos működésekért járó díjak mértéke van megállapítva:

1. A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1898: II. t.-c. 15. §-a, továbbá a gazdasági munkavállalkozókról és segédmunkásokról szóló 1899: XLII. t.-c. 18. §-a alapján a szerződési okirat megmagyarázásáért, felolvasásáért és hitelesítéséért.

2. A dohánytermelők és dohánykertészek közötti jogviszonyról szóló 1900: XXIX. t.-c. 9. §-ában a szerződési okirat megmagyarázásáért, felolvasásáért, hitelesítéséért és másolataért.

3. Az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. t.-c. 122. §-a alapján kiadott 95465—95. sz. belügyminiszteri körrendeletben (R. T. 1895. évf. II. kötet 1432 lap), valamint a 102572—98. sz. belügyminiszteri körrendeletben (B. K. 1898. évf. 524 lap) a hagyaték leltározásáért.

4. A telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló 1889: XXXVIII. t.-c. 36 §-a alapján a betétek szerkesztésénél szükséges helyhatósági bizonyítványokért a 73736—1890. sz. belügymin. körrendelet értelmében (R. T. 1890. évf. 1805 l.)

5. A tényleges birtokos tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvbe való bejegyzéséről és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítéséről szóló 1892: XXIX. t.-c. alapján a tényleges birtoklasi eljárás megindításához szükséges községi bizonyítványokért az 50016—1893. sz. belügyminiszteri körrendelet értelmében.

6. A gazdasági munkásközvetítés szervezése tárgyában kiadott 11180—1899. sz. földmívelésügyi miniszteri rendeletben (R. T. 1899. évf. II. kötet 2527 lap), a mennyiben a községi vagy körjegyző a munkásközvetítő, a felek felkérése folytán szerkesztett minden levél és távirat megírásáért.

7. Az állami anyakönyvekről szóló 1894: XXXIII. t.-c. alapján kiadott 60000—95. sz. belügyminiszteri utasítás értelmében (R. T. 1895. évf. I. kötet 452 lap) az anyakönyvi kivonatokért.

8. A 6888—903. sz. belügyminiszteri rendelet értelmében (Bel. Közl. 1903. évf. 71 lap) a családi értesítők kiállításáért.

9. A 12628—99. sz. belügyminiszteri rendelet (Belügyi Közlöny 1899. évf. 232 lap) értelmében a válóperekben szükséges gyermektelenségi vagy gyermekek számát igazoló községi bizonyítványokért.

3. §. Ezen szabályrendeletben a következő hivatalos működésekért járó díjak mértéke állapítottatik meg:

1. Magánélcra szolgáló községi bizonyítványokért (Kivéve a Függelék A) pontjában említett eseteket) 50 fillér.

2. Előjárásági becsü. és értéklevelekért (Kivéve a Függelék A) pontjában említett eseteket) 100 koronáig 50 fillér, 500 koronáig 80 fillér, 1000 koronáig 1 korona, 1000—2000 koronáig 2 korona, 2000—3000 koronáig 3 korona, 3000 koronától feljebb 4 korona.

3. Adóbizonyítványokért (Az 1883: XLIV. t.-c. 96. §-ában részletezett eseteket kivéve) 50 fillér.

4. Aláírások hitelesítéséért általában (Kivéve a Függelék A) pontjában említett esetet) vala mint

5. Pénzintézeti válók aláírásának hitelesítéséért, értékre való tekintet nélkül 30 fillér.

6. Kataszteri birtoklevelek lemásolásáért a 69957—1897. sz. pénzügyminiszteri rendelet alapján, ivenként 10 parcelláig 60 fillér, azonfelül 1 K.

7. A 129000—902. bm. sz. gyámügyi ügyviteli szabályzat (Bel. Közl. 1902. évf. 49 sz. V. melléklet) 28. §-a értelmében eszközölt leltározásért. A 200 korona értéket meg nem haladó leltározásért díj nem jár.

A 200 korona értéket meghaladó vagyon

leltározásáért a következő díjak állapítottatik meg:

200 K-tól 400 K értékig 1 K,
400 K-tól 1000 K értékig 2 K,
1000 K-tól 2000 K értékig 3 K,
2000 K-tól 4000 K értékig 4 K,
4000 K-tól 10000 K értékig 6 K,
10000 K-tól 20000 K értékig 8 K,
20000 K-tól 30000 K értékig 10 K,
30000 K-tól 40000 K értékig 12 K.

A 40000 korona érteken felüli minden további 2000 K vagy annál kevesebb, de legalább 400 K érték után egy K, ugy azonban, hogy a díjak összege nem lehet több 100 koronánál.

3. A hagyatékileltárak másolataiért a 95465—1895. sz. belügyminiszteri rendelet (R. T. 1895. évf. II. kötet 1432 lap) alapján oldalonként 25 sort tartalmazó félvevőként 50 fillér.

II. Cim.

A magánmunkálatokért szedhető díjakról.

4. §. A magánfelek érdekében teljesített olyan magánmunkálatokért, a melyekkel a községi, illetőleg körjegyzők csak annyiban foglalkozhatnak, amennyiben ez őket hivatalos kötelességeik teljesítésében nem akadályozza, (Ü. Sz. 84 §.) a következő díjak szedhetők:

A) Dijszabás.

1. Az 1898: II., az 1899: XLI. és XLII., továbbá az 1900: XXVIII. és XXIX. t.-c. alapján bármely munkás szerződés elkészítéséért akkor, ha 10-nél kevesebb munkás írja alá a szerződést, 50 fillér;

ha 10-nél több, de 25-nél kevesebb munkás írja alá, 1 korona;

ha 25-nél több, de 50-nél kevesebb munkás írja alá, 2 korona;

ha 50-nél több munkás írja alá, 4 korona.

Ha a szerződés megírásakor az, hogy hány munkás lesz szerződötve, még nem tudható, 1 korona.

2. Egyéb szolgálati szerződésekért (cselédek, iparostanoncok 1884: XVII t.-c. 61. §.) és segédek, gyári munkások szolgálati szerződéseiért 50 fillér.

3. Vállalkozási szerződésekért a kikötött összeget véve alapul, valamint

4. Adásvételi szerződésekért, úgy ingó, mint ingatlanoknál a vételárát véve alapul, valamint bérleti és haszonbérleti szerződésekért az egy évi bérösszeget véve alapul, és végre csereszerződésekénél a cserélt ingatlanok adó alaponi törvényes becsértéket véve alapul, a következő díjak számítandók:

500 koronáig 1 korona,

500 koronán felül 2 korona.

5. Adóslevelek, kötelezettségek fennállítását elismerő egyéb nyilatkozatok, engedményezések, kezesség vállalások, biztosítási okiratok, pénzüsszegekről szóló egységes s általában minden egyoldalú akaratnyilvánítást tartalmazó okiratok kiállításáért, kivéve a 6. pont alatt szabályozott végrendeletet:

300 koronáig 1 korona,

300—600 koronáig 1-40 korona,

600—1600 koronáig 2 korona,

1600—4000 koronáig 3 korona,

4000—10.000 koronáig 4 korona,

10.000 koronánál feljebb 6 korona.

6. Végrendeletekért oldalonként 25 sort számítva 1 korona.

7. Telekkönyvi törlési engedélyt tartalmazó nyugtáért, továbbá csupán telekkönyvi bekebelezési vagy törlési engedélyt vagy elsőbbségről való lemondást tartalmazó nyilatkozatok kiállításáért az 5. pont alatt meghatározott díjak fele jár.

8. Vázrajzokért birtokrészletenként 40 fillér, az összeg azonban 2 koronánál több nem lehet.

9. Telekkönyvi kérvényekért 1 korona.

10. A 4., 5. és 7. pontok alatt felsorolt jogügyletekről felvett okiratokba esetleg belefoglalt telekkönyvi bekebelezési vagy törlési engedélyk szerkesztéséért külön díj fel nem számítható.

11. Kérvényekért (kivéve a 9. és 12. sz. a. felsoroltakat) 1 korona.

12. Dohánytermelésre vonatkozó kérvényekért és a kérelmi iven levő adatok kitöltéséért a termőföld minden félholdja után 20 fillér, az összeg azonban 1 koronánál több nem lehet.

13. Irásbeli felebbvitel elkészítéséért ivenként 2 korona.

14. Másolatok egy-egy oldaláért, egy oldalt legalább 25 sorral számítva, 40 fillér.

15. Felzetekért darabonként 20 fillér.

16. Magánlevelek írásáért borítékkal együtt darabonként 40 fillér.

17. Meghatalmazások kiállításáért nyomtatott iven darabonként 20 fillér.

Meghatalmazások kiállításáért írott iven darabonként 60 fillér.

18. Utalványok, szállítólevelek s más postai űrlapok kitöltéséért 10 fillér.

19. Egyszerű nyugtákért (kivéve a községi előjáróknak és alkalmazottaknak a községi pénztárból járó illetményeiről készítenő nyugtakat, a melyekért a községi és körjegyzőknek díj nem jár) 20 fillér.

20. Az általános jövedelmi potadó leírásának alapjául szolgáló tehervallomásokért 20 fill.

21. Irástudó gyámok és gondnokok részére a 128000—1902. B. M. számú gyámügyi ügyviteli szabályzat (Bel. Közl. 1902. évf. 49. sz. IV. melléklet) 203. §-ában említett jelentőlap s a 212. §-ban említett kimutatás elkészítéséért (kivéve a Függlék A) pontjában felemlített esetet) kimutatással 1 korona, anélkül 20 fillér.

22. Olyan munkálatok elkészítéséért, a melyekben az ügylet tárgyának értéke meghatározva nincs, s az értéke egyéb adatokból sem állapítható meg, a munkadíj az irat terjedelméhez képest állapítandó meg.

Egy iv terjedelméig, oldalát legalább 25 sorral számítva 1 korona, Minden további oldal 40 fillér.

23. Mindenütt, hol a díj az irat terjedelméhez van szabva, az az oldal, a melyen az irat végződik, egésznek számít.

24. Ha a megkezdett munkálat a jegyző hibáján kívül abban marad, a díj fele követelhető.

25. Az örökösödési eljárás folyamán a hagyatéki vagyon leltározásáért, a 95465—1895. számú belügyminiszteri körrendelet értelmében a következő díjak számíthatók fel:

A 200 korona értéket meg nem haladó hagyatéki leltározásáért díj nem jár.

200 K-tól 400 K értékig 1 K,
400 K-tól 1000 K értékig 2 K,
1000 K-tól 2000 K értékig 3 K,
2000 K-tól 4000 K értékig 4 K,
4000 K-tól 10.000 K értékig 6 K,
10.000 K-tól 20.000 K értékig 8 K,
20.000 K-tól 30.000 K értékig 10 K,
30.000 K-tól 40.000 K értékig 12 K.

A 40.000 korona értéken felüli minden további 2000 korona, vagy annál kevesebb, de legalább 400 korona érték után egy korona, ugy azonban, hogy a díjak összege nem lehet több 100 koronánál.

A díjszámítás alapja a hagyatéki vagyonnak leltári értéke a terhek levonása nélkül.

B) Pótdíj.

A jelen szabályrendelet 3. §-ában, valamint a 4. §-nak A) pontjában felsorolt munkálatok után a következő esetekben az alább részletezett pótdíjak szedhetők.

1. Ha a munkálat nem a jegyző hivatalában, hanem a megbízó fél lakásán készíttetik, a megállapított díjakon felül 1 korona pótdíj szedhető.

2. Ha a munkálat a megbízó fél kifejezett kívánságára délután 8-tól délelőtt 8 óráig végzendő, a megállapított díjakon felül 2 korona pótdíj szedhető.

3. Ha a munkálat a körjegyzőséghez tartozó községben, de nem a jegyző székhelyén készíttetik, a mennyiben a körjegyző a munkálat teljesítése végett a fél kérelmére jelent meg az illető községben, a meghatározott díjon felül a községi szabályrendeletben megállapított napidíj és fuvardíj, vagy fuvar természetben követelhető.

4. Az 1. pont alatt említett pótdíj azonban csak akkor követelhető, ha a munkálatnak a helyszínén való elkészítése a dolog természeténél fogva volt szükséges, vagy ha a megbízó fél azt kifejezetten kívánta. A 3. pontban említett pótdíj felszámítása esetén az 1. pontban említett pótdíj fel nem számítható.

III. Cim.

V e g y e s r e n d e l k e z é s e k.

A) A díjazás mellett teljesített összes munkálatok tekintetében.

5. §. A félnek minden fizetés alkalmával, ideértve az előlegeket is, költségjegyzéket kell adni. Költségjegyzékül a községi jegyzői ügyviteli szabályzat 85. §-a értelmében vezetendő sorkönyv kiszakítható lapjai szolgálnak.

6. §. A községi és körjegyzők által díjazás mellett teljesített minden munkálatra az illető jegyző neve és a munka elkészítésének kelte is reávezetendő, kivéve, ha a munkálat természetéből ez kizárja (magánlevelek, postai űrlapok kitöltése stb.).

7. §. A jegyző az esetleg elkövetett hibákért felelősséggel tartozik s amennyiben csak újabb átdolgozás vagy felebbvitel által helyrehozhatók, az ezzel járó munkát köteles ingyen elvégezni.

Ha a hiba ily módon helyre nem hozható, a felszámított díjakat köteles visszatéríteni s emellett kártérítési kötelezettsége is fennmarad. (Ü. Sz. 87. §. 2. bekezdés.) Az ily alkalommal felmerülő vitás kérdésben a fél bírói ut igénybe vétele előtt a főszolgabíróhoz is fordulhat panasszal, aki a békés kiegyenlítést megkísérelni köteles s amennyiben ez sikerre nem vezetne, a feleket bírói utra utasítja.

8. §. A jegyző köteles e szabályrendelet azon rendelkezéseit, melyek díjak megállapítására vonatkoznak, irodájában hiteles alakban kifüggesztve tartani. (Ü. Sz. 89. §.)

9. §. A készkiadásokat és bélyegköltségeket a megbízó fél viseli.

A felektől előleg csak a bélyegjegyek és készkiadások erejéig követelhető (Ü. Sz. 90. §.), tehát a munkadíjra a felektől előleg nem követelhető.

10. §. Igazolt szegények részére a jegyző köteles a különben díjazás mellett végzendő munkálatokat — a szerzési jogügyletre vonatkozók kivételével — díjtalanul végezni (Ü. Sz. 91. §.) A bélyegdíjak és készkiadások megtérítése azonban itt is követelhető.

11. §. A törvényekben, valamint a miniszteri rendeletekben és a szabályrendeletben megállapított díjnál többet felszámítani, (Ü. Sz. 93. §. 1. bekezdés) vagy elfogadni tilos.

12. §. Azokban a nagyközségekben, hol több önálló jegyző van, mindegyik jegyző csak a maga hatáskörébe vágó munkálatokat végezheti (Ü. sz. 93. §. 4. bekezdés). Olyan munkálatokat, melyek egyik jegyző hatáskörébe sem tartoznak, (pl. magánlevelek) bármely jegyző elvállalhat.

13. §. Az a jegyző vagy körjegyző, aki törvényekben, miniszteri rendeletekben vagy e szabályrendeletben fel nem sorolt munkálatot díjazás fejében elvállal, illetőleg a jelen szabályrendeletben foglalt egyéb rendelkezéseket megsérti, vagy a munkálatokért megállapított díjak szedése körül bárminő visszaélést tanúsít, fegyelmi vétséget követ el. (Ü. Sz. 95. §.)

14. §. Ha a fél a felszámított munkadíj kiegyenlítését megtagadja, a jegyző igényét bírói uton érvényesítheti. (Ü. Sz. 92. §.)

B) Magánmunkálatok tekintetében.

15. §. A jegyző az elvállalt magánmunkálatot köteles késedelem nélkül, gondosan és hiven elvégezni. (Ü. Sz. 87. §. 1. bekezdés.)

Nem szabad a jegyzőnek magánmunkálatra megbízást vállalnia oly ügyben, melynek hatósági eldöntésében hivatali állásánál fogva részt kell vennie. (Ü. Sz. 93. §. 3. bekezdés.)

16. §. A községi vagy körjegyző peres ügyekben magánmunkálatokkal nem foglalkozhatik.

17. §. Az önálló hatáskörrel bíró jegyzőn kívül más községi előjáró, vagy alkalmazott magánmunkálatot nem vállalhat (Ü. Sz. 94. §.), s aki e tilalmat megszegi, fegyelmi vétséget követ el. (Ü. Sz. 95. §. 2. bekezdés.)

A községi vagy körjegyző a községi alkalmazottakat magánmunkálatok elvégzésére csak annyiban használhatja fel, a mennyiben hivatalos teendőik ellátása esetén erre kellő idő marad rendelkezésre.

18. §. A községi vagy körjegyző idegen jegyzőségben lakó felektől, ha csak az illető fél a jegyző körzetébe tartozó községben nem birtokos vagy ott nem tartózkodik, magánmunkálatot nem vállalhat.

19. §. A magánmunkálatokhoz szükséges nyomtatványokat, mintalapokat a jegyző saját költségén köteles beszerezni, ezek árával a községi pénztárt megterhelni nem szabad.

A magánmunkálatokra vonatkozó okiratokat a hivatalos iratoktól elkülönítve kell kezelni. (Ü. Sz. 87. §. 3. bekezdés.)

Azonban a felügyeleti vizsgálatok alkalmával a 125000—902. B. M. sz. V. Ü. sz. (Bel. Közl. 1902. évf. 49. sz. I. mell.) 39. §-ának rendelkezéseire képest az ellenőrzést a járási főszolgabíró a községi és körjegyzőknek magánmunkálatok körüli teendőire is köteles kiterjeszteni.

20. §. Azon községben, hol a községi, illetőleg körjegyző a közte s a község, illetőleg a közhöz tartozó községek között fennálló vagy ezután létesítendő megállapodás szerint magánmunkálatokkal nem foglalkozhatik, ily munkálatokat jövőben sem vállalhat. Tiltva van a magánmunkálat a községi és körjegyzőknek oly esetekben is, a mikor annak végzését a községi vagy körjegyzőnek megválasztása előtt alkotott községi szabályrendelet kizárja.

F ü g g e l é k.

A) Törvényekben és miniszteri rendeletekben foglalt tiltó rendelkezések:

1. Az 59565—902. sz. belügyminiszteri körrendelet szerint (Bel. Közl. 1902. évf. 262 lap) utlevelek kiállítása körül teljesített munkájukért a községi és körjegyzők sem a kérvény megírásáért, sem a melléletek kiállításáért díjat nem szedhetnek.

A kézbesített utlevelekre pedig, a mennyiben a fél írni nem tud, az utlevél megjelölt helyén ezen körülmény az 50668—98. sz. belügyminiszteri körrendelet szerint (Bel. Közl. 1898. évf. 238 lap) hivatalból jegyzendő be.

2. A 129000—902. B. M. sz. gyámügyi ügyviteli szabályzat 30. §-ának rendelkezése szerint vagyontalan kiskorúak és gondnokoltaknak a gyámügyi közigazgatás körébe tartozó ügyeiben (kivéve a szerzési jogügyletek kötésénél való közreműködést) a községi és körjegyző díjakat fel nem számíthat.

Köteles a jegyző a vagyontalan kiskorúaknak, gondnokoltaknak s ezek törvényes képviselőinek a gyámügyi közigazgatás körébe tartozó ügyeiben előterjesztett kérelmeit, panaszait stb. jegyzőkönyvbe venni, a tényállás pontos megállapítása mellett előkészíteni, a szükséges melléletekkel, okiratokkal stb. felszerelni és hivatalból az illető helyre juttatni. Ezen ténykedésért díjazást követelni vagy elfogadni tilos.

3. A 31920—1881 B. M. számú rendelet szerint illeték kiszabás céljára értékbizonyítványok feleknek díjmentesen állítandók ki.

4. A 72784—1892. sz. belügyminiszteri rendelet szerint a postai »Értesítő és nyugtán« az illető fél aláírásának hitelesítése díjmentes.

5. Vizi munkálatoknál, az ut és vasutépítésénél alkalmazott napszámosokról és munkásokról szóló 1899: XLI. t.-c. 8. és 9. §-a, valamint az erdőmunkásokról szóló 1900: XXVIII. t.-c. 7. §-a alapján kiállított tanusítványokért díj nem jár.

6. Az elhagyott gyermekek védelméről szóló 1—903. B. M. számú szabályzat 34. §-ában említett bizonyítványok, a 69743—903. sz. belügyminiszteri körrendelet (Bel. Közl. 1903. évf. 491. lap) szerint díjtalanul állítandók ki.

7. Az 1894. XVI. t.-c. 19. §-a szerint az anyakönyvvezető közeg köteles a haláleset felvételére illetékes hivatalos személy felszólítására a kiskorú örökös születésére vonatkozó bizonyítványt hivatalból díjmentesen kiszolgáltatni.

8. A bányatárspénztár kötelekébe tartozó altisztek, szolgák és munkások, valamint a többi állami (dohány, só) jövedéknél alkalmazott altiszti és munkás személyzetnek nyugdíjban, illetőleg végkielégítésben részesítéséhez, árvák nevelési járulékanak kiszabásához, valamint a munkakönyvek kiállításához az anyakönyvvezetők által kiállítandó anyakönyvi kivonatok és tanusítványok a 77831—1896. számú belügyminiszteri körrendelet (Bel. Közl. 1896. évf. 292 lap) szerint díjmentesen állítandók ki.

9. Az országos betegápolási alap terhére gondozott gyermekek számára szükséges születési és halálozási anyakönyvi kivonatok az 50000—99. sz. belügyminiszteri körrendelet szerint (Bel. Közl. 1899. évf. 298 lap) díjmentesen állítandók ki.

10. Az elismert jellegű betegsegélyző pénztárak és azok tagjai részére szükséges születési, házassági és halotti anyakönyvi kivonatok a 112511—96. sz. belügyminiszteri körrendelet (Bel. Közl. 1897. évf. 53 lap) és a 75005—1899. sz. belügyminiszteri körrendelet (Bel. közl. 1899. évf. 359 lap) szerint díjmentesen állítandók ki.

11. Az állami vagy egyéb közpénztárakból allandó vagy ideiglenes ellátásban részesülő felek életbenlétének, ilyen ellátásban részesülő özvegyek özvegyi minőségének és az árvák ellátatlan állapotának az illető ellátásban részesülő nyugtatványain való igazolásáért a 81418—1895. sz. belügyminiszteri körrendelet szerint (R. T. 1895. II. kötet 147. lap) díj nem számítható.

12. Az anyakönyvvezető által a 60000—95. sz. belügyminiszteri (R. T. 1895. évf. I. kötet 452 lap) és a 27243—95. sz. igazságügyminiszteri (R. T. 1895. évf. I. kötet 530 lap) utasítások alapján kiállított bármilyen bizonyítványok, tanúsítványok, nyilatkozatok (törvényes képviselői és szülői beleegyezés, anyakönyvvezetői felhatalmazás stb.) díjmentesek.

13. Az 1887. XLIV. t. c. 7-ik és 8-ik §-ának rendelkezése értelmében a dohánytermelési kérelmi ívek hitelesítéseért s az azoknak kiegészítésénél esetleg felmerülő munkáért a felől díjazás nem jár.

B) A községi és körjegyzők által szedhető oly díjak, a melyek a községi pénztárba vagy valamely alapba utalandók be:

Adóvégrehajtási ügyekben szedhető díjat az 1883. XLIV. t. c. 75. és 76. §-ai állapítják meg, s ezen díjak a községi pénztárt illetik.

Az 1898. II., 1899. XLI. és XLII. továbbá az 1900. XXVIII. és XXIX. t. c. alapján kiállított igazolványok másolatának kiállításáért a községi segélyalap javára 1 korona díj jár.

Az 1888. VII. t. c. végrehajtására vonatkozó 40000—1888. sz. földmivvelésügyi miniszteri rendelet 27. §-a s az 1900. XVII. t. c. 39. §-a szerint marhalevelek kiállításáért az előjáróság által ezzel megbízott közeg a földmivvelésügyi miniszter által megállapított díjakat szedheti az illető helyhatósági közpénztár javára.

Az 1900. XVI., illetőleg 1902. XIV. t. c. alapján a munkás segély pénztár céljaira szedett díjak.

Megállapított Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyt, 1904. évi június hó 27-én tartott rendkívüli közgyűlésében 265 szám alatt hozott határozatával.

Dr Damokos,
alispán.

4072—904. alisp., 265—904. közgy. sz.

Ezen szabályrendelet életbeléptetésével a vármegyei XXIV. számú szabályrendelet hatályon kívül helyeztetik.

A vármegye alispánja utasítatik, hogy ezen szabályrendeletet az 1901-ik évi XX. t. c. 33. §-ában foglalt rendelkezés értelmében a vármegye hivatalos lapjában egész terjedelmében tétesse közzé azzal, hogy az a közzétételtől számított 8-ik napon kihirdetettnek tekintetik s az ellen ezen 8-ik naptól számított 15 napon belül a belügyminiszter urhoz címzett s a vármegye alispánjához benyújtandó felebbezéssel lehet élni.

A felebbezési határidő letelte után a szabályrendelet három eredeti példányban jóváhagyás végett belügyminiszter urhoz felterjesztetni rendeltetik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1904. évi június hó 27-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

A kivonat hitelül:
Szibán György, kiadó

Különfélék.

— **Személyi hírek.** F e k e t e Gábor kolozsvári kir. ítélőtáblai elnök e héten városunkban időzött s innen vejevel, Dr Bodolla Gábor helybeli kir. törvényszéki elnökkel — a ki aug. 15-ikéig szabadságot nyert, de hetenkét kétszer: pénteken és szombaton a tárgyalások vezetésére hazajön — Homoród-fürdőre utazott. — Györfly Titusz nyug. kir. tszki bíró és ügyvéd Csikustudó-fürdőn; Szakács Károly nyug. kir. adófelügyelő Dobogó-fürdőn; Dr Nagy Sámuel ügyvéd Borszék-fürdőn; Stratzinger Emil tordai kir. pénzügyigazgató városunkban tölti nyári pihenőjét Szombathely Lajos rendőrfőkapitány, Dr Kassay Albert városi tisztiorvos mai napon kezdték meg szabadság-idejüket. A tisztiorvost Dr Görgényi Károly gyakorlóorvos helyettesíti.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** e havi rendes ülését Hollak Arthur főispán elnöke alatt szedte — a tagok élénk részvétele mellett — tartotta meg. Az alispáni jelentést Dr Damokos Andor alispán, az árvaszékét br. Orbán János ülnök, a tisztii főorvosát Dr Ráczkövy Sámuel tb. főorvos, a kir. tanfelügyelőt Adám Albert tb. főjegyző, a pénzügyigazgatóságát Molnár Lajos kir. pénzügyi tanácsos, p. ü. igazg., az ügyészségét Szabó

István kir. alügyész, az építészeti hivatalát Diószeghy Sámuel kir. főmérnök, az állategészségügyről Zonda József tvh. kir. állatorvos és a közgazdasági ügyekről Daniel Lajos közgazdasági előadó terjesztette elő havi jelentését, melyeket egyhangulag tudomásul vett a bizottság. A jelentések nyomán megemlítjük, hogy az 1904-re júniusban történt felsorozásra összesen 2232 állítás köteles volt felhívás ebből 519-et az ujoncjutalékba és 100-at a póttartalékba soroztak be. Egyévre érvényes utlevelet 132 drbot adtak ki. — Gyámság alatt 11622, ügygondnok. a. 488 és gondnok. alatt 156 egyén volt. — Az egészségügy általában kedvezőnek mondható, habár Székelykeresztúr vidékén ivóvizben nagy hiány mutatkozik. Homoród-fürdőn a fürdőbiztosítói teendőket Dr Demeter Lőrinc járási főszolgabíró, Korond-fürdőn Katona Ferenc körjegyző teljesítik. Fürdő-orvosok előbbi helyen Rosenbaum P. szentgyházassóláshalmi körorvos, utóbbin Dr Nagy Albert budapesti gyakorló orvos. Az elemi iskolában megtörtént évvégi vizsgálatok kielégítő eredményt mutatnak. Popov Péter kir. tanfelügyelősségi tollnok állásától felfüggesztve, helyettesének Tóth Károly abrudbányai áll. isk. igazgató-tanító rendeltetett ki. — Egyes adóban 39861 K 5 f., hadmentességi díjban 514 K 20 f., bélyeg- és jogilletékben 1914 K 11 f., fogyasztási és italadóban 2467 K 35 f., dohányjövédékben 2158 K 55 fillérrel több folyt be, mint a múlt év hasonló havában. Ideiglenes házádo-mentességet 10, adó- és illetékfizetési haladékok 38 esetben engedélyezett a pénzügyigazgatóság. Ezzel kapcsolatban a közigazgatási bizottság elismerését nyilvánította a pénzügyigazgatóság személyzetének azon szorgalmas munkásságáért, hogy az összes adómunkálatokat — tekintve a tartós ex-lex állapotot — a maga idejében befejezte. — A központi, székelykeresztúri és homoródoklándi fogházakban 4 vizsgálati és 80 elítélt fogoly volt tartóztatva. — A törvényhatósági és állami utak s azok tartozékai jó karban voltak. — Az állategészségügy azonban sokkal rosszabb volt, mint a megelőző hónap folyamán. Sok helyen lépett föl a járványos betegség az állatok között. — Termésünk ha nem épen rózsás is, de nem is utolsó. Az őszi gabonák közepes termést ígérnek, habár az őszi sok ártalmukra lesz. Ezen azonban vetőmag pácolással segíthetünk. A tavasziak közül a korán vetett árpa, zabok jók s közép termést ígérnek, a töröküzak is elég jók s legtöbb helyen közepesen felüli termésre számíthatunk. Répa, burgonya hasonlóképpen jó. A lucerna és lóhere első kaszálásánál a mennyiség rendkívül kevés volt. Csupán 1/3-ad termésre tehető. Mig a füvek legjobb esetben is 2/3-ad, sőt féltermést adtak. Az ugarszántás befejezést nyert. A legelők szintén gyengék s megközelítőleg sem elegendők a marhaállomány eltartására, a melynek értékesítése a járványok miatt megakadt. Ugron Zoltán biz. tag a pénzügyigazgató figyelmét arra hívta föl, hogy a vármegye területén egyes adózók igen nagy zaklatásnak vannak kitéve, mert lehetőleg úgy állapítják meg az adót, hogy felebbezzenek. Ez pedig igen keserves a falusi ember részére. Példát hoz fel, hogy egy kézi munkás székely szakmánya dolgozott s mégis III. oszt. kereseti adóval rótták meg. Daniel Lajos kijelenti, hogy az előjáróságok nem tudnak distingválni s így a szakmánya dolgozókat is vállalkozóknak nézik. Ezekon kívül több birtokossági és magán ügyet letárgyalván, az ülés véget ért.

— **Dalestélyek.** A helybeli Székely Dalegylet ma (vasárnap) este a Hungária-szálló (Koronkay-féle) kerthelyiségben; e hó 23-án Szováta — és 24-én Korond-fürdőn tart nagyobb szabásu dalestélyeket. Fényes, országos sikereken gazdag multu székely dalosaink bizonyára úgy itthon, mint az említett fürdőknél a megérdemelt vártolásban fognak részesülni. Szováta a Dalegyleten kívül Papp Jenő, Musath György, Korond-fürdőn pedig Dr Nagy Albertné, Gáspár Margit, Veress István, Dr Nagy Albert és Gáspár Gábor, valamint mindkét helyen a fürdői zenekar is közreműködik.

— **Méhészeti ingyenes tanfolyamok.** Az itteni miniszteri kirendeltség pár héttel előbb felhívta a gazdaköröket, hogy a jövő hónap, azaz augusztus 18-ától 31-ig Gödöllőn nők részére tartandó méhészeti tanfolyamra jelentkezőket vegyék jegyzékbe. Miután eddig már több részről vannak jelentkezők, a kirendeltség figyelmezteti

az illetőket, kik még kérvényüket nem nyújtották be, hogy a tanfolyamra való díjtalan felvételt, ellátást, azután a díjtalan oda és visszautazást csak akkor tudja részükre biztosítani, ha kellőleg fölszerelt kérvényüket e hó 25-éig ide, a kirendeltséghez beküldik vagy behozzák. Azok tehát, kiknek az oly hasznos és üdvös méhészeti foglalkozáshoz hajlamuk van, a közelebbi föltételeket az itteni kirendeltségi irodában megtudhatják.

— **Székely fiuk felvétele.** Szegény sorsu vagy árva székely gyermekeknek ez évben ismét alkalmuk nyílik magán iparosokhoz mesterségek tanulására felvételüket kérni. Akik 13 évet betöltöttek, 16 évüket meg nem haladták és legalább 4 elemi osztályt jó sikerrel elvégeztek, augusztus hó 10-éig küldjék be kérésüket a vármegye főispánjához. A kéréshez mellékeljék a keresztlevelet és iskolai bizonyítványukat. Akik állami gépgyárakba akarnak bejutni, azok most ne folyamodjanak, mert csak magán iparos műhelyekbe lesz elhelyezés.

— **„Védekezés a takarmányhiány ellen”** című füzetben a földmivvelésügyi miniszter felhívja a gazdaközönség figyelmét az idegi gyenge takarmánytermés esetleges káros következményeire s ennek megelőzése végett olyan növények közbeszűrt termelését ajánlja, amelyek tarlóba vetve még ősszel vagy később vetve kora tavasszal adnak termést s így a zöldtakarmányozás kinyújtását vagy a zöldtakarmányozás korai megkezdését, valamint a téli takarmány pótlását teszik lehetővé. A füzet nagyobb számban megküldetett mindazon vármegyék gazdasági testületeinek, amelyekben a takarmányhiány jelentékenyebb. A füzetet, míg a készlet tart, ez iránti kérelemre a földmivvelésügyi miniszterium kiadóhivatala is mindenkinek díjtalanul megküldi, aki azért egyszerű levelezőlapon oda fordul.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely” apró és rendes hirdetései — melyeket hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap nemesak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a legolcsóbbak, mert feltétlenül eredményt biztosítók.

Gsarnok.

Kedves emlék.

Szülőhelyemnek kis, de lelkes
Hadába végre bejuték.

— Haladsz, haladsz, szólok magamba,
Csak nyűlszívűnek bús e vég.
Am az én lelkem büszke, szárnyal:
A rendőrség, ah, megidéz;
Zavar történt mult éjji órán
S én voltam ott a fővitéz.

Jer rejtselek zsebbe édes,
Idéz lap, te hófóhér!
Te vagy az én mézizű titkom,
Mi egy tört lámpával felér.
Beszélni fogsz a vig napokról,
Az asszonyt s csúzt ha megkapám...
Elrejtelek, hogy el ne vesszél,
S hogy meg ne lásson az — apám.

Bonta.

Szerkesztői üzenetek.

G. L. A „Sport” közlemény igen jó dolog. Azonban személyes éle lévén — sajnálatunkra — nem közölhetjük.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy

az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,

nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Nyílt-tér*

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin
a bőrt **fehérré**
és **gyöngéddé teszi.**
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a **legkitünőbb tisztító szernek** bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

Próhi hirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, **Aki** társat, pénzkölcsönt stb. keres, **Aki** szakácsnőt, o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres, **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, **Aki** biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„Székely-Udvarhely”

Apró hirdetés

rovátát, ahol minden egyszerű nyomású szó csak négy fillér

Lakást keresek Székelyudvarhelyt, a mely három szobás legyen. Cim e lap kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

Rava község előjárósága a község tulajdonát képező s Rava község háfárában lévő vadászati jogát 3 korona kikialtási ár mellett 1904. évi augusztus hó 1-étől 1907. évi július 31-ig terjedő 3 évre f. évi július 17-én délután 2 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe kiadja.

Az árverési feltételek Rava község házában megtekinthetők.

Rava, 1904. július 3.

Molnár János,
körtjegyző.

Kecskés Izsák,
közs. bíró.

3180—904. tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. j.-bírótság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. Major János és Major Miklós végrehajthatknak, Major Ilia végrehajtást szenvedő elleni 750 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, a székelykereszturi kir. járásbírótság területén levő, az o.-andrásfalvi 215. sz. tjkvben foglalt 208/1. hr. sz. ingatlanra 20 K, 209/1. hr. sz. ingatlanra 20 K, 274/1. hr. számú ingatlanra 31 K, 509/1. hr. sz. ingatlanra 7 K, 657/4. hr. sz. ingatlanra 16 K, 912/2. hr. számú ingatlanra 6 K, 937/3. hr. sz. ingatlanra 21 K,

1015/5 hr. sz. ingatl. 17 K, 937/5. hr. sz. ingatl. 21 K, 1015/5 hr. sz. ingatl. 17 K, 838. hr. sz. 937/9. hr. sz. ingatl. 21 K, 1015/9. hr. sz. ingatlanra 17 K, ingatlanra 51 K, a 207 számú tjkvben foglalt 188/3. hr. sz. ingatlanra 52 K, 786/1. hr. sz. ingatlanra 16 K, 788/1. hr. sz. ingatlanra 11 K, 962/3. hr. sz. ingatlanra 12 K, 1123/1. hr. sz. ingatlanra 11 K, 414/3. hr. sz. ingatlanra 17 K, a 160. sz. tjkvben foglalt 59.1. hr. sz. ingatlanra 320 K, 1/60. hr. sz. ingatlanra 160 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904 évi szept. hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor O.-Andrásfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírótság mint tkvi hatóság.

Székelykeresztur, 1904. évi június 28.

VERESS, kir. albiró.

Fűszer, porcellán- és üvegereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borvíz!

— Üvegenként csak 6 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitünő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendtelenségeiben, az epekövek eltakarítását szembe-tűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, huykó képződéseiben, mézes huygárban, görvél- és mirigydagokban, angolkóros csontlágulás- és sorvadásokban. — A legkitünőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktár: SZENTPÉTERY GERGELYNÉL, Székelyudvarhelyt.

Kérem a cégre ügyelni!

Tőkepenzesek, akik Székelyudvarhelyt, a Kossuth-utcában, igen előkelő és nagyobb terjedelmű telken, emeletes bérházat építeni hajlandók és így **pénzüket** — tőkéjük részletenkinti visszafizetése mellett — **biztos, magas kamat-jövedelemre** elhelyezni ohajtják, tájékoztatás végett forduljanak a »Székely-Udvarhely» kiadóhivatalához.

3651—904. tkvi. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. igazságügyminiszter 1903. évi július 18-án 23438. I. M. I. szám alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbírótság, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Gyepes község telekkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi 29. t.-c. 1889. évi 38. és

1891. évi XVI. t.-cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi 29. t.-cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás nevezett községben **1904. évi augusztus 22-én** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, kik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi 29. t.-c. 15—18 és az 1889. 38 t.-c. 5—7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerjék el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményből is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóságtól

Oklánd, 1904. július 14.

MÁTHÉ DÉNES, kir. albiró.

136—1904. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A bethfalvi ev. ref. papi lakás felépítése alkalmával teljesítendő összes munkálatok Bethfalván, a hitelszövetkezet helyiségében **július 24-én délután 3 órakor** nyilvános szóbeli árlejtésen ki fognak adni.

Kikiáltási ár 2807 K 12 fillér, mely összegnek 5 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban bánatpénzként leteendő.

Zárt írásbeli utó-ajánlatok az árlejtés bezárástól számítandó egy (1) órán belőlfogadhatnak.

Az egyház fentartja a jogot, hogy az utó-ajánlatok közül a reá nézve legkedvezőbbet, illetve legmegbízhatóbbat válassza.

Tervrajz és költségvetés a papi irodában megtekinthető.

Bethfalva, 1904 július 14.

Az ev. ref. egyház keblit-tanácsa.

Őszi trágyázáshoz

Thomas-salakliszt

csillag Stern Marke jeggyel

helyesen alkalmazva, minden növénynek a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körut 3.,

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője. Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárattal tartalomjelzéssel van ellátva!

Eladó ház. Székelyudvarhelyt, a Báthory-utca 28. sz. alatt levő épületes beltélek eladó. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában.

AKÁC-MÉZ!

Ajánlunk idej pergetett akác-mézet postán szétküldve utánvét, vagy a pénz előleges beküldése mellett.

Egy 5 kl. posta-doboz ára **6 K 50 fillér.**
Kilónként kimérve: 1 kiló **1 K 60 fillér.**
Ugyszintén 1/4, 1/2 és 1 kilós üvegekben is kapható

Márk testvérek

fűszer- és csemege-kereskedésében
Székelyudvarhelyen.

Mindenütt, minden gyógyszerárban kapható. Otthon, valamint utazás alkalmával nélkülözhetetlen szer a

Thierry gyógyszerész balzsama

mindenütt ismeretes, mindenhol elismerték.

Rossz emésztésnél és ennek mellékjelenségeinél a leghathatósabb, mint fölbőgés, gyomorgörcs, étvágytalanság, katarhus, gyuladások, gyengeség, fölfúvódás stb.

Görcs- és fájdalomcsillapító, köhögést megszüntető, nyálkoldó és tisztító.

Legkisebb postaküld. 12 kis vagy 6 nagy üveg **5 korona** költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg **15 korona** költségmentesen.

A raktárak kicsinyben 1 kis-üveget **30 fillérért**, duplaüveget **60 fillérért** árusítanak.

Tessék az egyedüli és egyetlen törvényesen védett zöld apácavédjegyre „Ich dien” ügyelni. Egyedül valódi. — Ezen védjegy utánsása és forgalombahozatala, valamint más törvényesen meg nem engedett, ismételés nincs megengedve s az ily forgalomba nem hozható balzsamvédjegy törvényesen üldöztetik.

Thierry A. gyógyszerész Centifoliakenőcse

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY II. PREGRADA

fájdalomcsillapító, puhító feloldó, huzó, gyógyító stb. — **3.40 korona** franko. A raktárakban kicsinyben **1.20 korona** tégelyenként.

Központi raktár Budapesten Török J. gyógytára, dr Egger Leo gyógytára, Vértes gyógyszerár Lugos. Közvetlen megrendelések így címzendők:

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohits-Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beküldetik, úgy a küldemény egy nappal előbb érkezik meg, mint utánvétellel és eslesnek az utánvételi költségek, azért ajánlatos az összeget azonnal küldeni és a postautalvány szelvényén megtenni a rendelést és pontos címet írni.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt úgy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémczementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménynyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmérétek szerkesztése.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalában!

A Földes-féle Margitereme legjobb a világon Hatása csodás.

A női szépség kitünőbb a nap és szél befolyása ellen elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta, teljesen ártalmatlan

Leg- kitünőbb a nap és szél befolyása ellen sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz a zsirmentes közkedvelt

FÖLDES-féle

Margit-crème.

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely **1 K**, nagy **2 K**.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő

FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerekkereskedésben.

Kiváló toilett-cikkek:
Margit hölgyor (3 színben) **K 1.20.**
Margit-szappan **70 fill.**
Margit-fogpép **1.— K.** (Zahn pasta)
Margit-arcviz **1.— K.**

Kapható Székelyudvarhelyen **Koncz Ármin** és **Solymossy János** urak gyógyszerárjaiban.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen
Legjobb szépítőszert.

Antracén írótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- papír-, író- és rajzszerekkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitűnő tonta a tollból könnyen sötétkéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás és másoláshoz egyformán kiválóan használható! Ismét eladóknak rendkívüli kedvezmény.

Schicht-szappan

„szarvas”

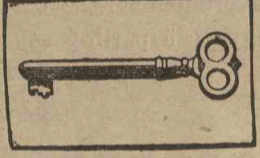
vagy

„kulcs”

Jegygyel

legjobb, legkladósabb s énnélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészeketől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Benedek, Nagy és Konrád

első székely cipőraktára Sz.-udvarhelyt, Kossuth-u.

Dus választék csinos és tartós

cipőkben!

Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. o „Fredin” cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Essenciákat

— csalhatatlan biznyságul — a legjobb likőrök, borszeszek, különféle szeszek és ecet készítéséhez a legkitünőbb és páratlan minőségű szálitok. Nagy megtakarítás. — Jóságért felelősséget vállalok. Különlegességekből megbízható receptek. Árjegyzéket, utasítást ingyen és portómentesen küld; Pollák Károly Fülöp, esszenc gyára Prága. Ügynökök felvételnek.

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tuszt, pecsétviaszot és aquarell festéket.

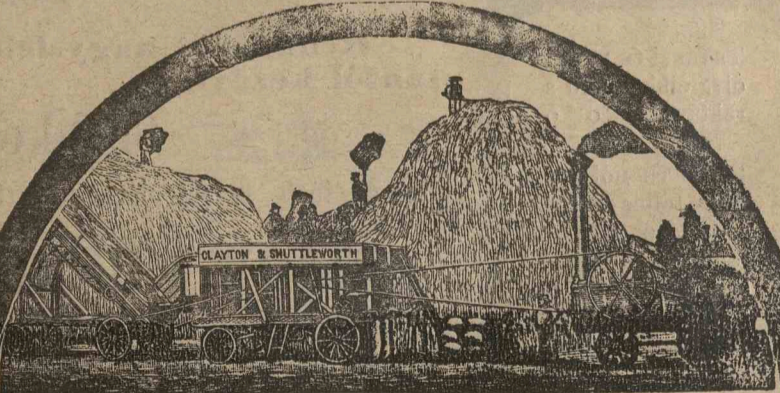
Kedvezmény olvasóközönségünknek!

Budapesti Bazár

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhöz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székelyudvarhely, Kossuth utca 15 szám alatt rendelik meg, azoknak jóval mérsékeltbb ár mellett kedvezményképen

1 korona 30 fillérért küldetjük. — A „Budapesti Bazár” bármely hónap elsejétől megrendelhető. — A Budapesti Bazár minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40-50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásiv, diszes borítékiv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső ur nőknek és a munkás szabónőknek egyaránt szüksége van ez **olcsó magyar divatlapra.**

A Budapesti Bazár megjelen havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

szorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Hadüzenet,

bármely versenycégtől érkeznek is, legkisebb gondot sem okozza annak a kereskedőnek vagy iparosnak, aki versenyharcra fegyver-készen áll. Ennek azonban lényeges feltétele, hogy üzleti ügyeinek lebonyolítására és el-látására a legmodernebb segédeszközökkel rendelkezék. Ily fontos segédeszköz az író-gép. Kérje a

Smith Premier írógép

díjtalan és vételkenyszer nélküli bemutatását vagy küldessen árjegyzéket. — A Smith Premier írógép felülmúlhatlan kitűnő voltát legjobban igazolja több, mint **negyed millió** géptulajdonos

The Smith Premier Typewriter Co. Budapest,
VI., Andrásy-ut 4.

Képviselő Erdély és a hozzá csatolt részek számára:

Strasser Izidor Kolozsvár,
Wesselényi-utca 22.

Minta-gép megtekinthető: **Papp Zakor Endre** urnál Székelyudvarhelyt.

Uj fodrász-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **fodrász-üzletemet Kolozsvárról Székelyudvarhelyre** (Kossuth-utca 43.) **helyeztem át** s azt ujonnan berendezve megnyitottam.

Célom: előzékeny és pontos kiszolgálásban részesíteni t. vendégeimet.

Bérlet-jegy (10 számmal) 80 kr. — Egész havi bérlet, tetszés szerinti borotválással és egyszeri hajnyírással 2 korona.

Férfiaknak különös figyelmébe ajánlom a legújabb divatu Maxim-frizurákat, melyeket speciális szakértelemmel eszközölök.

Nagybecsü pártfogásukat kérve, vagyok kész szolgálattal:

Kertész Lajos.

BOR. Jó és olesó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Kitűnő fedeles udvari kocsi teljesen új állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat be-cserél s készít ujakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: **szentpétery Gergely** fűszer-, üveg-, porcellán- és diszjúáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Betegh Pál

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében (Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 15.) **tulhalmozott raktár miatt kaphatók:**

Mélyen leszállított árak!

EMLÉK-ALBUMOK fényképekhez és levelező-lapokhoz legolcsóbb árban.

GYERMEKEKNEK remek képes- és meséskönyvek leszállított áron.

HELYI ÉS MŰVÉSZI LEVELEZŐ-LAPOK dus választékban.

HEGEDŰK, okarinák, hegeduvonók, hurrok és más fűszerelések elsőrendű gyárakból.

KINAI DISZ- és kézi legyezők változatos kiállításban.

ÉNEK- ÉS IMAKÖNYVEK különböző val-lásfelekezeti hívek számára.

IFJUSÁGI IRATOK a legjelesebb íróktól nagy választékban.

PALLAS NAGY LEXIKONA — tíz első kötete — mélyen leszállított árban.

DERZSI ÉLET-KÖNYVE, mint állandó házi-országos. — Legbiztosabb gyógymód, mely szerint az eddig gyógyíthatatlan betegségek is házilag feltétlenül és ingyenesen gyógyíthatók. Elsőrendű orvosi véleményre az **EMKE** népkönyvtárai számára 100 példányt elfogadott. Bolti ára 3 K, most csak 2 korona.

A „KEGYELET OSZLOPA”. Irta Bod Károly. — Tizenegy halotti ima, kilenc temetési beszéd különböző alkalmakra. Bolti ára 2 K 20 fillér, most 1 K 60 fillér.

PÁLFI LAJOS: „Okszerű méhészet kézikönyve kérdések és feleletekben.” — Szöveg közé nyomtatott ábrákkal; ára 1 korona.

DEMETER DÉNES: „Konfirmációi Emlék”, diszes képekkel. Az unitárius egyház Képviselő Tanácsának ajánlásával, ára fűtve 60 fillér, kötve 80 fillér.

TARCSAFALVI ALBERT: „Tört sugarak” és „Székely hangok”. „Mély érzésű versek. Megérdemlik, hogy mennél többen megismerkedjenek velük” — mondja Benedek Elek. — Bolti ár 2 K 40 fillér, most 1 korona.

FELIX: „Buddhista Káté”. Regény egy kötetben. Bolti ára 3 K, most 1 korona.

„UJ VERSEK”. Zempléni Árpád újabb költeményei. Negyedik kiadás, ára 1 K.

PÉTERFI TAMÁS tőgyökeres székely írónk, az újabb kor egyik kedvelt írója: „Székelyföldről”, „Fenyőváry Ibolyka” és „Paraszt dráma” című beszédei, regéi, góháságai és eredeti székely regényeinek leszállított ára 1—1 K.

NÉMETH SÁNDOR: „Keresztény Erkölstan kérdések és feleletekben”. Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye elfogadott tankönyve, ára kötve 30 fillér.

TOLLKÉSEK a legkülönbözőbb kivitelben.

PÉNZTÁRCÁK, női finom bőr kiegészítők, pénzes erszények, divatos óra- és nyakláncok, zsebtűkrök nagy raktára.

TÁRCA-ÉS TÁRCAK legfinomabb bőrkötésben mesés olesó árakban.

SZIVAR- ÉS SZIVARKATÁRCÁK, dohány-szelencék és tárcák, bőr- és ujezüstből leszállított árak mellett, legnagyobb választékban.

Ajándék könyvek legdusabb raktára!

Mélyen leszállított árak!

Ritka alkalom!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Csak rövid ideig!

Alapított: 1865.

női- és férfi divatruházása Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. Legolcsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Rendkívül nagy feltűnést fognak azon cikkek kelteni, melyek **mostantól kezdve**

Szenkovits János utóda

női- és férfi divatruházásában (Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám alatt)

nagy külön eladásra kerülnek.

Üzlet-áthelyezés miatt

fölhalmozott raktári készletét lepasztani szándékozván, azok **árait az elismert olesó áraknál is alább szállította!**

Minden hétfőn és pénteken nagy maradék-eladás!

A jelen alkalom igen ritka bevásárlási előnyöket nyújt a n. é. közönségnek, miért is csak jó szolgálatot vélünk teljesíteni, hogy mielőbbi fölhasználását különös figyelmébe ajánljuk.

Csak rövid ideig!

Ritka alkalom!

Tavaszi és nyári divatickek d u s raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb o raktár férfi és női ruháknak v a l ó posztókban, páratlan olesó árakban, kiváló minőségben! o o

Férfi és női készruhák áruházása. Ezen ághban a legvégsőig menő olesó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősorraltakra fölhívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tenis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o